

VASZARY JÁNOS (1867-1939)

Asztali csendélet (Konyha-csendélet) | Table Still-life (Kitchen-Still-life), 1926

Olaj, vászon | Oil on canvas, 59,5 x 82,5 cm
Jelezve jobbra lent | Signed bottom right: Vaszary J

Kezdő ár | Starting price: 30 000 000 Ft / 83 333 EUR
Becsérték: 40 000 000 – 50 000 000 Ft
Estimate: 111 111 – 138 889 EUR

FELTEHETŐEN KIÁLLÍTVÁ | PRESUMABLY EXHIBITED:

- Országos Magyar Képzőművészeti Társulat Őszi kiállítás. Múcsarnok, Budapest, 1926. október – november, katalógus: 100. (*Konyha-csendélet* címen).
- Magyar művészeti kiállítás. Lengyel Képzőművészeti Társulat palotája, Varsó, 1927. április 2. – május 1. Magyar művészeti kiállítás. Museum Wielkopolskie, Poznan, 1927. május 21. – június 3., katalógus: 276.
- Magyar művészeti kiállítás. "Sztuka", Krakkó, 1927. június 9–23., katalógus: 300.
- Vaszary János képei. Ernst Múzeum, Budapest, 1930, katalógus: 74.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED:

- Kisalföld – Aktuális. 1995. március 9. 4.
- Rum Attila: Vaszary János. BUMBUM, Budapest, 2005, 58. kép

Vaszary J.

Vaszary János a modern magyar festészet egyik legkiemelkedőbb alakjaként, közel hat évtizednyi művészi pályája során remekművek csodálatos sorozatait alkotta meg. Ezek közül is kiemelkednek csendéletei, melyek az egyik legősibb festői téma friss és modern példáiként tűndökölnek. „A kép önmagáért van – a forma és szín életét fejezi ki; nem csinál novellát, nem illusztrál, nem mesél, nem szimbólum, nem allegória, nincs a társadalom szolgálatában, nem moralizál: egyedül

a szépet akarja.” – nyilatkozta Vaszary 1922-ben megjelent, Természetlátás és képszerűség című tanulmányában. S bár ekkor még festészetét a sötét alaplól fellángoló tüzese színek dominálták, színpompás kolorizmusa semmit sem vesztett erejéből, amikor 1925 körül végleg áttért a fehérre alapozott vászon használatára.

A mester 1925 és 1930 közötti, immár sokadszor megújult festői stílusát Rabinovszky Mári-

usz így méltatta a Magyar Művészet című folyóirat hasábjain: „Az új stílus: széles egyirányú foltok csoportjai, áttetsző fehér alappal; alla prima festés, végletesen; világos síkok, melyekből egy-egy sötétben ragyogó folt vagy foltcsoport kiharsonázik; a már-már ernyedő dinamika csodálatosan felfrissül, lendületesebb, szabadabb, feszültebb mint valaha. Minden ecsetvonás vág és helyén van, minden szín érvényesül. Csodálatos takarékoság az eszközökben. Az érett mesteri sztenografia pár vonással

1. Piotr Koncshalovszkij: Csendélet zöldségekkel, 1916

2. Henri Matisse: Csendélet zöldségekkel, 1905

közli a mondanivalóját; az 1920 utáni halmozottságot végletes szűkszavúság váltja fel. Bőség, harag, pompázás kifejezése: minimális anyaggal. Érezni az öntudatos bizalmat, mellyel a mester útjára bocsátja ecsetjét; az eljárás nem probléma, az élmény szabadon törhet elő.”

Vaszary most aukcióra kerülő csendélete, bár témája szerint a klasszikus barokk csendéletfestési hagyományt követi, de stílusa ízig-vérig modern, és születése pillanatában az École de Paris szellemében naprakész. Az európai csendéletfestés történetének képzeletbeli múzeumában, a téma kiemelkedő példái között ott sorakoznának, többek között Francisco de Zurbarán és Jean Baptiste Siméon Chardin barokk és Paul

Cézanne posztimpreszionista remekeinek gyönyörű ellenpontjaként Henri Matisse, Pablo Picasso valamint Vaszary János csendéletei is. A magyar mester művei, magától értetődően a 20. század első felének legmodernebb példái között kapnának helyet.

Az *Asztali csendélet* eredetileg a ma kevésbé elegáns hangzó, de a két háború közötti időszakban a legtermészetesebb módon használt "konyha-csendélet" elnevezést kapta. Vaszary kiállítási katalógusaiban is e korabeli szóhasználat szerint érdemes kutatni a kép esetlegesen fellelhető nyomait. A mester 1919 és 1940 közötti önálló tárlatain öt alkalommal szerepelt *Konyhacsendélet* című festmény. A katalógusok-

ban közölt adatok összevetése és a stíluskritikai vizsgálatok eredményeként a most aukcióra kerülő *Asztali csendélet* csupán az 1930-as, Ernst Múzeumbeli gyűjteményes tárlaton szerepelhetett. Ennél még valószínűbb, hogy a kép már korábban is megjelent a Múcsarnok 1926. évi őszi kiállításán, valamint szerepelt a magyar képzőművészetet reprezentatív módon bemutató 1927-es lengyelországi vándorkiállításán Varsóban, Poznanban és Krakkóban is. Vaszary remeke ékes példaként mutatja, hogy a zöldekek nem feltétlenül és mindig zöldek, de lehetnek éppoly szemgyönyörködtetően színpompásak, mint a virágok.

RUM ATTILA

